

Актуальні проблеми реформування системи виховання та освіти в Україні: Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 26-27 квітня 2019 року). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2019. – Ч. I. – 120 с.

С. 25

Мачушник О. Л.

викладач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології,

Ничипорук Т. О.

студентка IV курсу соціально-психологічного факультету,

Житомирський державний університет імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНТЕРНЕТ-АДИКЦІЇ У ЮНАКІВ

На сучасному етапі розвитку суспільства інтернет починає відігравати вагомий роль у формуванні особистості. Наразі більшість людей не можуть уявити своє життя без інтернету, який виступає засобом спілкування, отримання інформації, розваги та допомоги у навчанні. У зв'язку із зростанням кількості користувачів інтернету як в Україні, так і в цілому світі, все більш популярною стає тема інтернет-адикції. Науковці (О. М. Арсенова, К. В. Боярова, М. І. Дрепа, К. С. Янг та ін.) у своїх психологічних дослідженнях звертають увагу на той факт, що надмірне захоплення людиною інтернетом може таїти у собі небезпеку. Ця тема вивчена ще недостатньо, тому вона й стала предметом нашого дослідження.

Інтернет-адикція – це психологічний феномен, який полягає у тому, що у людини виникає нав'язливе бажання постійно перебувати у всесвітній мережі [3]. Більш точним є визначення М. І. Дрепи, яка розглядає інтернет-адикцію як різновид технологічних адикцій, що виявляються зміщенням цілей особистості у віртуальну реальність для заповнення фрустрованих сфер реального життя [2, с. 34]. Інтернет-адикція проявляється в тому, що люди настільки віддають перевагу життю в інтернеті, що фактично починають відмовлятися від свого «реального» життя [1]. Метою нашої статті є аналіз особливостей інтернет-

адикції старших юнаків. Наше дослідження було проведено на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка. У ньому взяли участь 30 респондентів 3 курсу: порівно студентів соціально-психологічного факультету та навчально-наукового інституту іноземної філології. Студентам пропонувалася розроблену нами анкету, яка складалася із 30 запитань.

83 % наших опитаних не уявляють вже своє життя без гаджетів, бо «вони відіграють провідну роль у житті людини», хоча 17 % ще можуть обійтися без них. На питання, «якій книзі Ви надаєте перевагу електронній чи друкованій», студентський вибір був на користь друкованого видання (64 %), 23 % з них обрали б електронну книгу, а для 13 % вже немає значення, яку книгу читати. На питання, «чи погоджуєтеся Ви з твердженням, що інтернет є важливою

С. 26

частиною нашого життя», респонденти відповіли таким чином: 80 % погодилися із цим, пояснивши, що більша частина інформації знаходиться саме в інтернеті і її швидше можна отримати, 7 % категорично не погодилися, пояснюючи, що в житті є важливіші речі за інтернет, 14 % відповіли, що їм поки що важко визначитись.

Серед гаджетів студенти надають перевагу телефону (90 %), лише 10 % опитаних частіше використовують комп'ютер. Зазвичай юнаки використовують телефон для розмов (43 %), для спілкування в соціальних мережах та ознайомлення з новинами через інтернет (по 17 %), для навчання, пошуку інформації та листування (по 7 %), а також для прослуховування музики (2 %). Стосовно часу, який респонденти витрачають на користування гаджетом, то в ході дослідження було виявлено, що 7 % студентів витрачають на це по 2 години на день, 23 % – 3 години, 20 % – 4, 17 % – 5, 10 % – 6, 7 % – 8 годин, 7 % користуються гаджетами впродовж дня і 10 % юнаків відповіли, що їм важко визначитись. Отож, часу на користування юнаками телефоном впродовж доби витрачається досить багато. Практично у всіх юнаків телефони дозволяють отримати доступ до мережі інтернет (97 % проти 3 %).

Цікавими є відповіді на питання «чим для Вас є інтернет?». 56 % опитуваних відповіли, що для них він є засобом пошуку та отримання інформації, для 14 % інтернет, в першу чергу, виступає засобом для спілкування, для 13 % він є розвагою, де за читанням та переглядом сторінок вони проводять свій вільний час, для 10 % – це засіб, за допомогою якого опитувані отримують нові знання та готують домашні завдання і ще 7 % респондентів, мабуть, розгубилися від напливу вражень і не відповіли на дане питання. 56 % молодих людей відчувають, що витрачають свій час в інтернеті на інформацію, яка їм не потрібна, 30 % не думають так, вважаючи, що завжди можуть підібрати інформацію, необхідну для себе, 14 % молоді інколи ловлять себе на думці, що витрачають свій час дарма.

Аналіз питання, як часто Ви обираєте інтернет замість прогулянки з друзями, давав можливість зрозуміти міцність можливої залежності: 20 % опитаних юнаків роблять так часто, 57 % – іноді та 23 % завжди вирішують на користь друзів. Як бачимо, лише п'ята частина юнацтва вільна від таких мук вибору. На питання, де легше для них знайти спільну мову з іншою людиною – в реальному житті чи в інтернеті, наші досліджувані відповіли, що «в реальному житті легше» – 87 %, «в інтернеті» – 7 %, «однаково легко» – 3 % і також 3 % респондентів не дали відповіді на це питання. В інтернеті знайомляться 57 % наших респондентів, 43 % з них практично не роблять цього ніколи. Частота таких знайомств: «часто» – 14 %, «рідко» – 66 %, «поодинокі випадки» – 20 %. Аналізуючи питання «Чи переносите Ви і як часто віртуальні знайомства у реальне життя», ми отримали

С. 27

такі результати: 20 % респондентів залишають віртуальні знайомства у інтернеті, 80 % – продовжують їх у реальному житті. Серед останніх, хто продовжує знайомства, 20 % роблять це часто, 50 % – рідко та 10 % респондентів скромно промовчали. Отже, віртуальні знайомства у інтернеті вже стали дійсним способом знайомства для молоді. Стосовно питання, де наші опитувані мають більше друзів – в інтернеті чи в реальному житті, ми отримали

відповіді, які говорять про значення справжнього спілкування для молодих людей. 86 % юнаків та юнок мають більше друзів у реальному житті і лише 14 % з них обрали спілкування у віртуальному світі, маючи там більше друзів. Отже, незважаючи на вільний доступ до мережі інтернет, молодь потребує реального, а не віртуального спілкування. Найчастіше наші респонденти використовують такі соціальні мережі та комунікатори, як: viber (34 %), facebook (33 %), instagram (17 %), vk (10 %) telegram і whatsapp (по 3 %).

Відповіді студентів щодо питання, чи використовують вони слова та вирази, прийняті у мережі в реальному житті, розподілилися таким чином: 70 % з них користуються новими словами і 30 % респондентів не використовують інтернет-сленг. Стосовно частоти використання цих слів відповіді юнаків наступні: «часто використовують» – 54 %, «іноді використовують» – 36 %, «рідко» – 10 %.

Відносно відповідей на питання, «як часто Ви перевіряєте електронну скриньку перед початком будь-якої справи», різняться у студентів соціально-психологічного факультету та навчально-наукового інституту іноземної філології. Студенти соціально-психологічного обрали лише такі варіанти відповідей: «завжди перевіряють» – 26 %, «часто перевіряють електронну скриньку» – 20 %, «рідко» – 54 %. Студенти навчально-наукового інституту іноземної філології обрали весь спектр запропонованих варіантів відповідей: «перевіряють раз на місяць» та «раз на тиждень» – по 6 % осіб, «завжди» – 28 %, «раз на день» – 20 %, рідко перевіряють електронну скриньку 34 % наших опитуваних і навіть є такі, що взагалі ніколи не перевіряють» – це 6 % юнаків.

Цікавим є визначення студентами позитивних сторін інтернету: 60 % – «багато нової інформації», 14 % – «є можливість спілкування», 10 % – «допомога у навчанні», ще 10 % – «багато цікавого», по 3 % – «всебічний напрям діяльності» та «економність часу». Серед негативних сторін були виділені такі: «залежність» – 47 %, «забирає багато часу» – 23 %, «через постійний перегляд сторінок погіршується зір» – 10 %, «багато непотрібної інформації» – 8 %, «зустрічалися із шахрайством» – 6 %, «пропаганда

асоціальних явищ» – 3 % і також 3 % опитаних вважають, що у інтернеті немає негативних сторін.

76 % наших опитаних відповіли, що наявність інтернету позитивно впливає на їхню успішність у навчанні, 14 % вважають, що цей вплив є негативним, бо витрачається багато часу, 10 % – обрали відповідь «ніяк не впливає на

С. 28

успішність у навчанні». На питання, «чи погоджуєтеся Ви з твердженням, що інтернет сприяє успішній соціалізації молоді», 54 % юнаків погодилися з цим, 23 % – були проти, і така ж сама кількість опитаних не змогла визначитися. 50 % юнаків вважає, що інтернет є безпечним, 27 % – вважають його небезпечним, 23 % опитаних вагалися із підбором відповіді на це питання. 78 % опитаних все таки погоджуються з твердженням, що в інтернеті можна краще реалізуватися, ніж у реальному житті, проти 22 %, які з цим не погоджуються.

Після проведення дослідження ми дізналися, що практично усі наші досліджувані студенти цінують та орієнтовані на віднаходження співрозмовників для реального спілкування, вони мають і хочуть мати більше друзів у реальному житті. Загалом, респонденти використовують інтернет для певного виду діяльності, а не для розваг, так як вони навчаються і мають мало вільного часу. Проте, більша частина наших опитаних відчувають, що витрачають свій час на непотрібну інформацію, а отже, демонструють певну залежність від інтернету. Наше дослідження не претендує на широту огляду. Ми плануємо у подальшому приділити нашу увагу більш докладному вивченню даного явища інтернет-адикції, яке стало на порядку денному через практично повне занурення суспільних верств у всесвітню павутину. Потрібно навчитися обирати лише потрібну інформацію, а не витрачати дорогоцінний час свого життя на просте споглядання усього, що трапляється на шляху перегляду. Інтернет пропонує багато різноманітної інформації і треба навчитися керувати собою, витрачаючи час доцільно та з користю для себе.

Список літератури:

1. Войскунский А. Е. Феномен зависимости от Интернета / А. Е. Войскунский // Гуманитарные исследования в Интернете. – М., 2000. – С. 100–131.
2. Дрепа М. И. Психологическая профилактика Интернет-зависимости у студентов / М. И. Дрепа. – Ставрополь: КУБ, 2010. – 277 с.
3. Петрунько О. Діти і медіа: соціалізація в агресивному медіа середовищі / О. Петрунько: Монографія. – Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2010. – 480 с.